**Νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δασών**

Η ΕΕ δεν έχει κοινή δασική πολιτική: η προστασία των δασών προκύπτει από επιμέρους νομοθεσία και στρατηγικές. Οι κανονισμοί 3528/86 και 2158/92 έληξαν στις 31.12.2002, τους διαδέχθηκε το Forest Focus (2152/2003) και σήμερα το πλαίσιο στηρίζεται στη στρατηγική δασών 2030, στον κανονισμό LULUCF, στο Natura 2000, στον κανονισμό αποκατάστασης της φύσης και στον κανονισμό κατά της αποψίλωσης (EUDR).

**Τα δάση στην ΕΕ**

Τα δάση της ΕΕ έχουν έκταση περίπου 160 εκατ. εκτάρια, δηλαδή περίπου το 4% των παγκόσμιων δασών, και καλύπτουν περίπου το 39% της εδαφικής έκτασης της ΕΕ.

- **Έκταση:** η καλυπτόμενη από δάση έκταση αύξησε κατά περίπου 8 εκατ. εκτάρια μεταξύ 2000 και 2022 (Eurostat, όπως αναφέρεται από το Κοινοβούλιο).
- **Ιδιοκτησία:** περίπου 60% των δασών είναι ιδιωτικά και περίπου 40% δημόσια.
- **Natura 2000:** το 23% των ευρωπαϊκών δασών ανήκει στο δίκτυο· τα δάση αυτά αντιστοιχούν περίπου στο μισό της έκτασης των χώρων Natura 2000.
- **Αρμοδιότητα:** οι Συνθήκες δεν αναφέρονται ειδικά στα δάση, οπότε δεν υπάρχει κοινή δασική πολιτική. Η δασοπονία παραμένει κυρίως εθνική αρμοδιότητα, ενώ δράσεις της ΕΕ στο περιβάλλον, στο κλίμα και στο εμπόριο επηρεάζουν τα δάση. Η Μόνιμη Δασοκομική Επιτροπή (Standing Forestry Committee) συνστάθηκε με την απόφαση 89/367/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29.5.1989.

**Αειφορία και στρατηγική δασών 2030**

Η στρατηγική δασών της ΕΕ για το 2030 δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή στις 14.7.2021. Είναι εμβληματική πρωτοβουλία της Πράσινης Συμφωνίας και βασίζεται στη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα.

- **Στόχοι:** βελτίωση της ποσότητας και της ποιότητας των δασών και ενίσχυση της προστασίας, της αποκατάστασης και της ανθεκτικότητάς τους στην κλιματική αλλαγή.
- **Φύτευση:** 3 δισ. επιπλέον δένδρα στην ΕΕ έως το 2030, με έμφαση σε δάση με βιοποικιλότητα.
- **Πρωτογενή και αρχέγονα δάση:** προστασία των εναπομεινάντων δασών αυτού του τύπου.
- **Διαχείριση:** οικονομικά κίνητρα στους ιδιοκτήτες και διαχειριστές, και οδηγίες του 2023 για τη φύτευση φιλική προς τη βιοποικιλότητα, τη δασοπονία «κοντά στη φύση» και τις πληρωμές για οικοσυστημικές υπηρεσίες.
- **Παρακολούθηση και εφαρμογή:** ενίσχυση της συλλογής δεδομένων και εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας.

Η στρατηγική βιοποικιλότητας της ΕΕ για το 2030 θέτει στόχο προστασίας του 30% της ξηράς και της θάλασσας, με το 10% υπό αυστηρή προστασία (Κοινοβούλιο).

**Ιστορική εξέλιξη: από τους κανονισμούς 3528/86 και 2158/92 στο Forest Focus**

Οι δύο παλιοί κανονισμοί έληξαν στις 31.12.2002, όπως αναγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού 2152/2003.

| Πότε | Απόφαση | Τι επέφερε |
|---|---|---|
| 29.5.1989 | Απόφαση 89/367/ΕΟΚ | Σύσταση της Μόνιμης Δασοκομικής Επιτροπής |
| 15.12.1998 | Πρώτη στρατηγική δασών | Πρώτη δασική στρατηγική της ΕΕ |
| 31.12.2002 | Τέλος ισχύος των κανονισμών 3528/86 και 2158/92 | Λήξη του παλιού μηχανισμού |
| 1.1.2003 | Κανονισμός (ΕΚ) 2152/2003 (Forest Focus), 17.11.2003 | Εφαρμόζεται από 1.1.2003 για να μην υπάρξει διακοπή |
| 31.12.2006 | Λήξη του προγράμματος κατά το άρθρο 12 παρ. 1 | Τετραετής περίοδος (2003–2006), η υλοποίηση πήρε περισσότερο χρόνο από τα τέσσερα έτη |
| 2007 | Κανονισμός (ΕΚ) 614/2007 (LIFE+) | Κατάργηση του Forest Focus |

Το Forest Focus (κανονισμός 2152/2003, «παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα») κάλυπτε τη ρύπανση του αέρα και τις δασικές πυρκαγιές και, για πρώτη φορά, δεδομένα εδάφους και βιοποικιλότητας. Η συνολική χρηματοδότηση ήταν 65 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες ανήλθαν σε περίπου 53,3 εκατ. ευρώ. Στο άρθρο 3(α) το δάσος ορίζεται ως «έκταση με κάλυψη κόμης δένδρων (ή ισοδύναμο επίπεδο φυτοκάλυψης) άνω του 10% και επιφάνεια άνω των 0,5 ha». Το Forest Focus καταργήθηκε από τον κανονισμό LIFE+ 614/2007.

**Το ισχύον πλαίσιο**

Το σημερινό πλαίσιο αποτελείται από πολλά επιμέρους κείμενα με διαφορετικό αντικείμενο, όχι από έναν δασικό κανονισμό.

Με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2026/2102 προστίθενται στο πεδίο εφαρμογής του EUDR, από 30.12.2027, ο διαλυτός καφές, ορισμένα παράγωγα φοινικελαίου και κατεψυγμένες γλώσσες βοοειδών, ώστε οι επιχειρήσεις να έχουν επαρκή χρόνο προετοιμασίας. Σύμφωνα με τον EUDR, οι φορείς και οι έμποροι πρέπει να αποδεικνύουν ότι τα προϊόντα δεν προέρχονται από πρόσφατα αποψιλωμένη γη, ώστε η κατανάλωση στην ΕΕ να μη συμβάλλει στην αποψίλωση ή στη δασική υποβάθμιση.

| Κείμενο | Τι κάνει | Κατάσταση/Ημερομηνίες |
|---|---|---|
| Στρατηγική δασών 2030 | Προστασία, αποκατάσταση και ανθεκτικότητα των δασών, 3 δισ. επιπλέον δένδρα | Δημοσιεύθηκε 14.7.2021 |

| | | |
|---|---|---|
| Κανονισμός LULUCF (Land use, land-use change, and forestry) (ΕΕ) 2018/841 | Χρήση γης και δασών στην κλιματική πολιτική | Εγκρίθηκε 30.5.2018, τροποποιήθηκε τον Απρίλιο 2023 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/839, με στόχο αύξησης των καταβοθρών άνθρακα κατά 15% (310 εκατ. τόνοι ισοδύναμου $CO_2$) |
| Κανονισμός αποκατάστασης της φύσης (ΕΕ) 2024/1991 | Υποχρεωτικοί στόχοι αποκατάστασης υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων | Ισχύει (κανονισμός του 2024) |
| Δίκτυο Natura 2000 | Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών, το 23% των δασών ανήκει σε αυτό | Ισχύει |
| Κανονισμός κατά της αποψίλωσης EUDR (ΕΕ) 2023/1115 | Τα προϊόντα που καταναλώνονται στην ΕΕ δεν πρέπει να συμβάλλουν στην αποψίλωση ή στη δασική υποβάθμιση, στην ΕΕ ή παγκοσμίως· καλύπτει βοοειδή, ξυλεία, κακάο, σόγια, φοινικέλαιο, καφέ και καουτσούκ και μερικά παράγωγά τους | Τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο 2023, εφαρμογή από 30.12.2026 για μεγάλους και μεσαίους φορείς και από 30.6.2027 για μικρούς και πολύ μικρούς (από 30.12.2026 για όσους καλύπτονταν ήδη από τον κανονισμό για την ξυλεία), τροποποιήθηκε τον Δεκέμβριο 2024 και τον Δεκέμβριο 2025 |
| Πρόταση για παρακολούθηση των δασών (2023/0413(COD)) - απορρίφθηκε, δεν ισχύει | Ενιαίο σύστημα δεδομένων για τα δάση | Απορρίφθηκε από το Κοινοβούλιο. Προτάθηκε στις 22.11.2023 (COM(2023) 728). Το Κοινοβούλιο την απέρριψε στις 21.10.2025 (370 υπέρ της απόρριψης, 264 κατά, 9 αποχές). Οι επιτροπές ENVI και AGRI την είχαν απορρίψει έναν μήνα νωρίτερα με 80 κατά 46. Με το πρόγραμμα εργασίας 2026 η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα την αποσύρει εντός έξι μηνών (κείμενο του Legislative Train του Κοινοβουλίου). Επίσημη απόσυρση δεν έχει καταγραφεί στον φάκελο της διαδικασίας, όπου εμφανίζεται |

| | | |
|---|---|---|
| | | ακόμη σε αναμονή της θέσης του Συμβουλίου. |
| LIFE 2021–2027, κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 | Χρηματοδοτεί έργα «δασοπονίας κοντά στη φύση» | Ισχύει |

**Κείμενα**


- European Parliament, «The European Union and forests» (factsheet). https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/105/de-europese-unie-en-bossen
- European Commission, «EU Forest Strategy for 2030». https://environment.ec.europa.eu/strategy/forest-strategy_en
- European Commission, «Regulation on deforestation-free products». https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_en
- Regulation (EC) No 2152/2003 (Forest Focus), EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003R2152
- European Parliament, Legislative Observatory, «Forests: protection and monitoring of atmospheric pollution and fires, action 2003-2008 Forest Focus». https://oeil.europarl.europa.eu/oeil/en/document-summary?id=1119433
- European Parliament, Legislative Observatory, procedure file 2023/0413(COD), «Monitoring framework for resilient European forests». https://oeil.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0413(COD)
- European Commission, «Follow up to the European Parliament legislative resolution on the Proposal for a Regulation on a monitoring framework for resilient European forests» (2023/0413(COD)). https://data.europarl.europa.eu/distribution/doc/SP-2026-01-28-TA-10-2025-0240_en.pdf
- EUSTAFOR, «UPDATE – Standing Forestry Committee and Forest Monitoring Law Voting». https://eustafor.eu/eventful-day-for-eu-forest-policy-standing-forestry-committee-and-forest-monitoring-law-voting/
- European Parliament, Legislative Train, «Monitoring framework for resilient European forests». https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-sustaining-our-quality-of-life-food-security-water-and-nature/file-eu-forest-observation-reporting-and-data-collection